

за третє повіко, мазь “Альтел” застосовували згідно рекомендацій: 2 г під третє повіко 2 рази через дві доби. Облік результатів проводили до застосування препаратів та на 7-ту і 14-ту добу після лікування.

В результаті проведених клінічних і гельмінтоларвоскопічних досліджень в господарстві нами був підтверджений діагноз на телязіоз великої рогатої худоби. При дослідженні кон'юнктивальних змивів, отриманих з очей дослідних тварин в полі зору мікроскопа ми спостерігали дрібних тонких гельмінтів різної довжини. Після проведення диференційної діагностики були виявлені личинки таких видів, які належали до роду *Thelazia*: *Thelazia gulosa* і *Thelazia skrjabini*. За період досліджень було виділено 124 екземпляри телязій. Серед отриманих збудників домінуючими були личинкові форми, а серед збудників переважали представники *Thelazia gulosa* – 81,45% (101 екз.), на частку *Thelazia skrjabini* припадало 18,55% (23 екз.), причому цей вид збудника переважно був представлений в асоціації. Статевозрілі нематоди зустрічались рідко, поодинокі. Найменше всього було вимито самок *Thelazia skrjabini*. Серед зібраних комах переважачим видом була *M. autumnalis* (66,49% від загальної кількості зібраних двокрилих). Домашня муха і осіння жигалка були представлені незначною кількістю, особливо мало було *M. domestica*, відповідно 2,58% та 4,12%, коров'яча садовниця була представлена на 27,31%.

Щодо порівняльної ефективності застосованих препаратів, то показники екстенс – та інтенсефективності при застосуванні офтальмо-гелю через 7 днів в дослідній групі склали по 100%, в групі тварин, де застосовували мазь “Альтел”, через 7 днів лікування ЕЕ склали 87,5%, а ІЕ відповідно 80%. Через 14 днів показники екстенс – та інтенсефективності в обох групах склали по 100%.

Отже, більш ефективним лікувальним засобом за телязіозу виявився “Офтальмо-гель”, так, як в його складі міститься івермектин, а до івермектину збудники телязій особливо чутливі, тому він і проявив кращу терапевтичну ефективність.

УДК 636. 084. 412

Дідух В. О., студент 2 курсу магістратури спеціальності “Ветеринарна медицина”

Науковий керівник – Цвігун О.А., кандидат вет. наук, доцент
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ГЕЛЬМІНТОЗІВ КОТІВ В УМОВАХ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО РАЙОНУ

Чисельність котів, проживаючих на Україні велика і обліку не піддається. З них значна частина заражена гельмінтами. Необхідно відмітити велике значення ветеринарно-санітарної проблеми утримання тварин в містах та селах де люди, особливо діти, можуть інвазуватись від котів – токсокарами, токсамідами та діпілідіями [1,3].

За останні роки, по ряду обставин, зростає загроза паразитарних хвороб тварин і людей. На урбанізованих територіях збільшується кількість бездомних тварин, відстає від потреб організація вигульних майданчиків для домашніх тварин. Дитячі майданчики легко доступні для домашніх і бездоглядних собак

і кішок і тому стають небезпечними щодо зараження дітей паразитарними хворобами спільними для тварин і людини [2,4].

Вивчення епізоотичної ситуації по основним гельмінтозам котів, їх патогенезу та патоморфології, а також пошук ефективних засобів терапії та профілактики гельмінтозів є не лише актуальним, але і практично необхідним, що і послужило основою для вибору теми наших досліджень.

Метою роботи є вивчити особливості епізоотології гельмінтозів котів в Хмельницькому районі, а також дію антигельмінтних препаратів при даних інвазіях.

Об'єкт дослідження: коти різних порід та безпородні, здорові та інвазовані *Toxocara cati*, *Toxascaris leonina*, *Uncinaria stenocephala*, *Hydaticera taeniaformis* та *Dipylidium Caninum*, антигельмінтна ефективність альбену та дронталу

Предмет дослідження: копроскопічний матеріал, овоскопічні елементи.

Дослідження тривали протягом 2017-2018 років. Практичні дослідження проводились в Хмельницькій районній державній лікарні ветеринарної медицини. Гельмінтологічні дослідження виконано в лабораторії паразитології ПДАТУ.

Для вивчення терапевтичної ефективності альбену та дронталу ми сформували три вікові групи котів. В першу групу ми відібрали за методом пар-аналогів кошенят віком від одного до шести місяців, в другу – котів віком від шести місяців до одного року, в третю – тварин віком від одного року до двох. Кожну з вікових груп котів розділили на дві дослідних групи по 14 тварин у кожній. Першій дослідній групі вводили дронтал перорально однократно з кормом, в дозі одна таблетка на 4 кг маси, другій дослідній – альбен – перорально 1 раз в день два дні підряд в суміші з кормом 1 таблетка на 25 кг маси тварини.

У результаті вивчення вікової динаміки гельмінтозів котів було встановлено, що пік діпілідіозної інвазії спостерігається у 9-12-місячних котів (ЕІ – 64,3%), пік токсокарозної інвазії спостерігався у 1-3-місячних тварин (ЕІ – 57,1%), а токсокарозної інвазії у 12-18-місячних тварин (ЕІ – 50,0%). Найвищий рівень захворюваності котів на гідатигероз спостерігався у 1,5-3-річних котів (ЕІ – 35,7), а на унцинароз у 1-2-річних тварин (ЕІ – 21,4%).

Після вивчення вікової динаміки захворюваності котів на гельмінтози ми повели дегельмінтизації згідно схеми дослідю. Через 15 днів після лікувальної обробки ми відібрали фекалії і повторно дослідили на вивчені гельмінти.

Терапевтична ефективність дронталу була кращою щодо цестодозів котів у різні певні періоди порівняно з альбеном.

Встановлено, що застосування дронталу 1-6 та 6-12 місячним котам сприяло повному їх одужанню від цестодозів, що склало як екстенсефективність так і інтенсефективність – 100%. Застосування дронталу 1-2 річним котам мало дещо гіршу терапевтичну ефективність, що склало екстенсефективність 92,9% при інтенсефективності – 96,3%.

Застосування альбену 1-6 місячним кошенятам сприяло одужанню 13 тварин з 14 хворих, при інтенсефективності 91,7%. У котів старших вікових груп терапевтична ефективність альбену була ще гіршою. Так у 6-12 місячних котів після поведеної дегельмінтизації залишилось хворими 2 тварини, а у

12-24-місячних – 4 тварини, що склало екстенсефективність 85,7 та 71,4% відповідно.

Проаналізувавши терапевтичну ефективність дронталу та альбену при нематодозах котів слід зробити висновок, що дронтал як і при цестодозах був ефективнішим ніж альбен.

Так при токсокарозі дронтал мав 100% екстенсефективність у 1-6-місячних кошенят, та 92,9% екстенсефективність у 6-24-місячних котів. Інтенсефективність дронталу в цьому випадку також була 100% у 1-6-місячних кошенят і 96,3-96,4% у котів старших вікових груп.

Застосування альбену при токсокарозі мало гіршу терапевтичну ефективність порівняно з дронталом. Його екстенсефективність у 1-12 місячних тварин склала 92,9% при інтенсефективності 89,3-90,9%, а у 1-2-річних котів екстенсефективність та інтенсефективність склала лише 85,7%.

У 6-12-місячних котів застосування дронталу при токсокарозі сприяло видужанню всіх тварин, а у 12-24-місячних – 13 котів з 14 хворих, що склало екстенсефективність 100 та 92,9% відповідно. Інтенсефективність дронталу у 6-12-місячних котів була 100%, а у 12-24 місячних лише 92,5%.

Застосування альбену при токсокарозі котів сприяло одужання лише 11 тварин, як в віці 6-12 так 12-24 місяці, що склало екстенсефективність 78,6%, при інтенсефективності 88,4 і 87,7% відповідно.

Проаналізувавши терапевтичну ефективність вивчених препаратів при унцинарозі слід зауважити, що дронтал у котів віком до одного року сприяв видужанню усіх хворих тварин (екстенсефективність – 100%), а у 1-2 річних котів 1 тварина залишилась інвазованою після проведеного лікування, що склало 92,9% – екстенсефективності та 92,5% – інтенсефективності.

Застосування альбену при унцинарозі сприяло видужанню 13 1-6-місячних та 12 6-24-місячних тварин, що склало екстенсефективність 92,9 та 85,7% відповідно.

Отже, дронтал мав кращу терапевтичну ефективність при гельмінтозах котів, його екстенсефективність при діпілідіозі була 97,6%, гідатигерозі – 90,5%, токсокарозі – 95,2% і унцинарозі 97,6%, тоді як альбен мав ЕЕ 83,3, 81,0, 90,5, 78,6, 88,1% відповідно.

Список використаних джерел.

1. Бахур Т.І. Токсокароз собак і котів (поширення, патогенез, заходи боротьби). Дис. канд. вет. наук. Житомир. 2016. 170 с.
2. Довгій Ю.Ю., Дубова О.А., Бахур Т.І. Найпоширеніші інвазійні хвороби свійських тварин в Україні. Житомир: Полісся, 2012. 272 с.
3. Довгій Ю.Ю., Радзиховський М.Л., Дубова О.А., Фещенко Д.В., Нікітін О.А., Бахур Т.І., Дишкант О.В., Довгій М.Ю. Паразитарні та інфекційні хвороби м'ясоїдних тварин. Навчальний посібник. Житомир. "Полісся" 2016. 320 с.
4. Пригодін А.В. Особливості поширення та заходи боротьби з основними паразитарними захворюваннями м'ясоїдних на території м. Донецька. Автореф. дис. канд. вет. наук. УААН; Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини. Х. 2003. 21 с.